

Gyventojų skolinimasis Lietuvoje: tikslai, būdai bei ypatybės

Dovilė Kalvaitienė

2019-12-12

TURINYS

---

1. Gyventojų skolinimosi tikslai
2. Kreditų rūšys
3. Skolinimą reglamentuojantys įstatymai ir teisės aktai
4. Kreditų gražinimo metodai
5. Kreditų palūkanos – kintamos ar fiksuotos?
6. Paskolos valiuta
7. Palūkanų dydis – dar ne viskas
8. Paskolos sutarties nutraukimas
9. Patarimai skolinantis

KAM DAŽNIAUSIAI SKOLINAMASI?

Nekilnojamojo
turto įsigijimui

Vartojimui

Verslui
plėtoti

Esamų skolų
refinansavimui/
pertvarkymui

Kitiems
tikslams

KREDITŲ RŪŠYS

**Būsto
paskola**

**Paskola
įkeičiant NT**

**Išperkamoji
nuoma**

**Vartojimo
kreditas**

**Valstybės
finansuojama
studijų paskola**

**Greitasis
kreditas**

**Kredito
limitas
mokėjimo
kortelėje**

**Kitos
paskolos
(lombardas,
kaimyno
paskola 😊)**

PAGRINDINĖS
KREDITŲ
SĄLYGOS

BŪSTO PASKOLA

Būsto paskola - piniginės lėšos skirtos būsto įsigijimui, statybai, rekonstrukcijai.

Maksimalus paskolos terminas	30 metų
Palūkanos	Kintamos / Fiksuotos
Užstatas	Taip
Kredito grąžinimo metodas	Linijinis / Anuitetas
Kredito valiuta	EUR / Kita valiuta
Atsakingo skolinimo reikalavimai	Taip
Pradinis įnašas	Taip
Administravimo mokestis	Taip
Išankstinio grąžinimo mokestis	Taip

PASKOLA ĮKEIČIANT NEKILNOJAMĄJĮ TURTA

Paskola įkeičiant nekilnojamąjį turtą - piniginės lėšos skirtos nepagrindiniam nekilnojamajam turtui įsigyti, įvairioms asmeninėms išlaidoms.

Maksimalus paskolos terminas	30 metų
Palūkanos	Kintamos / Fiksuotos
Užstatas	Taip
Kredito grąžinimo metodas	Linijinis / Anuitetas
Kredito valiuta	EUR / Kita valiuta
Atsakingo skolinimo reikalavimai	Taip
Pradinis įnašas	Taip
Administravimo mokestis	Taip
Išankstinio grąžinimo mokestis	Taip

IŠPERKAMOJI NUOMA

Išperkamoji nuoma – tai turto nuomos sandoris, kai klientas per nuomos laikotarpį sumoka visą turto įsigijimo kainą, palūkanas bei PVM (jei reikia) ir, pasibaigus nuomos laikotarpiui, tampa turto savininku.

Maksimalus paskolos terminas	7 metai
Palūkanos	Kintamos / Fiksuotos
Užstatas	Ne
Kredito grąžinimo metodas	Linijinis / Anuitetas
Kredito valiuta	EUR / Kita valiuta
Atsakingo skolinimo reikalavimai	Taip
Pradinis įnašas	Taip
Administravimo mokestis	Taip
Išankstinio grąžinimo mokestis	Ne

VARTOJIMO KREDITAS

Vartojimo kreditas – tai paskola, skirta kliento vartojimo poreikiams patenkinti, dažniausiai suteikiama be užstato.

Maksimalus paskolos terminas	7 metai
Palūkanos	Fiksuotos
Užstatas	Ne
Kredito grąžinimo metodas	Linijinis / Anuitetas
Kredito valiuta	EUR
Atsakingo skolinimo reikalavimai	Taip
Pradinis įnašas	Taip/Ne
Administravimo mokestis	Taip
Išankstinio grąžinimo mokestis	Taip

VALSTYBĖS FINANSUOJAMA STUDIJŲ PASKOLA

10

Valstybės finansuojama studijų paskola – valstybės remiama paskola studentams, skirta studijų kainai, dalinėms studijoms ar gyvenimo išlaidoms sumokėti. Už šias paskolas valstybė prisiima garantinius įsipareigojimus, todėl nereikalingos paskolos grąžinimą užtikrinančios priemonės.

Maksimalus paskolos terminas	15 metai
Palūkanos	Kintamos
Užstatas	Ne
Kredito grąžinimo metodas	Linijinis
Kredito valiuta	EUR
Atsakingo skolinimo reikalavimai	Ne
Pradinis įnašas	Ne
Administravimo mokestis	Ne
Išankstinio grąžinimo mokestis	Ne

GREITASIS KREDITAS

Greitasis kreditas – tai skubi paskola už dideles metines palūkanas, kuri išduodama trumpam laikui be užstato, dažniausiai internetu ar SMS žinute, o taip pat grynaisiais pinigais.

Maksimalus paskolos terminas	5 metai
Palūkanos	Fiksuotos
Užstatas	Ne
Kredito grąžinimo metodas	Anuitetas
Kredito valiuta	EUR
Atsakingo skolinimo reikalavimai	Taip
Pradinis įnašas	Ne
Administravimo mokestis	Taip
Išankstinio grąžinimo mokestis	Taip

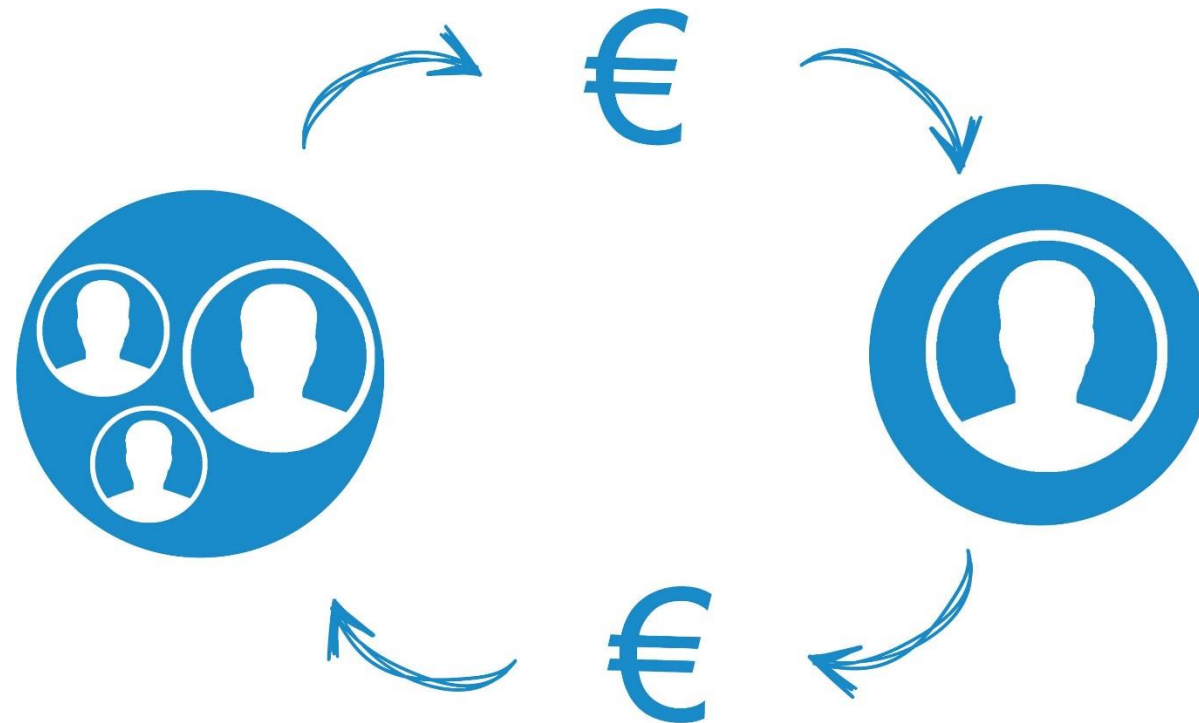
KREDITO LIMITAS MOKĖJIMO KORTELĖJE

Kredito limitas mokėjimo kortelėje – tai mokėjimo kortelių savininkams suteikta galimybė pasiskolinti tam tikras pinigų sumas mokėjimo kortelės galiojimo laikotarpiu.

Maksimalus paskolos terminas	Kortelės galiojimo terminui (3-4 metams)
Palūkanos	Fiksuotos
Užstatas	Ne
Kredito grąžinimo metodas	Priklauso nuo banko
Kredito valiuta	EUR
Atsakingo skolinimo reikalavimai	Taip
Pradinis įnašas	Ne
Administravimo mokestis	Taip
Išankstinio grąžinimo mokestis	Ne

TARPUSAVIO SKOLINIMO PLATFORMOS

Tarpusavio skolinimo platforma – informacinė sistema, kurioje vykdomas tarpusavio skolinimas.

KREDITŲ PALYGINIMAS

PAGRINDINĖS KREDITŲ SĄLYGOS

	Būsto paskola	Paskola įkeičiant NT	Išperkamoji nuoma	Vartojimo kreditas	Studijų paskola	Greitasis kreditas	Kredito limitas kortelėje
Maksimalus paskolos terminas (m.)	30	30	7	7	15	5	Kortelės galiojimo terminui
Palūkanos (kintamos/fiksuotos)	Kintamos/Fiksuotos	Kintamos/Fiksuotos	Kintamos/Fiksuotos	Fiksuotos	Kintamos	Fiksuotos	Fiksuotos
Užstatas	Taip	Taip	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne
Kredito grąžinimo metodas	Linijinis/Anuitetas	Linijinis/Anuitetas	Linijinis/Anuitetas	Linijinis/Anuitetas	Linijinis	Anuitetas	Įvairūs variantai
Kredito valiuta	EUR/Kita valiuta	EUR/Kita valiuta	EUR/Kita valiuta	EUR	EUR	EUR	EUR
Atsakingo skolinimo reikalavimai	Taip	Taip	Taip	Taip	Ne	Taip	Taip
Pradinis įnašas	Taip	Taip	Taip	Ne	Ne	Ne	Ne
Administravimo mokestis	Taip	Taip	Taip	Taip	Ne	Taip	Taip
Išankstinio grąžinimo mokestis	Taip	Taip	Ne	Taip	Ne	Taip	Ne

SKOLINIMĄ
REGLAMENTUOJANTYS
TEISĖS AKTAI

SKOLINIMĄ REGLAMENTUOJANTYS ĮSTATYMAI IR TEISĖS AKTAI

17

- Su nekilnojamuoju turtu susijusio kredito įstatymas;
- Vartojimo kredito įstatymas;
- Atsakingojo skolinimo nuostatai;
- Vartojimo kredito gavėjų kreditingumo vertinimo ir atsakingojo skolinimo nuostatai (taikomi pagal VKĮ)

SVARBIAUSI ATSAKINGOJO SKOLINIMO NUOSTATŲ AKCENTAI

18

- Kredito ir nekilnojamojo turto vertės santykis (LTV) - ne daugiau 85 %
- Vidutinės mėnesio įmokos (pagal visus skolinius įsipareigojimus) dydžio ir pajamų santykis (DSTI) – ne daugiau kaip 40 %
- Kredito sutarties trukmė – ne daugiau kaip 30 metų
- Tvarios pajamos – vertinamos ne mažiau kaip paskutinių 6 mėnesių pajamos
- Gera kredito istorija

SVARBIAUSI VARTOJIMO KREDITO GAVĖJŲ KREDITINGUMO VERTINIMO IR ATSAKINGOJO SKOLINIMO NUOSTATŲ AKCENTAI

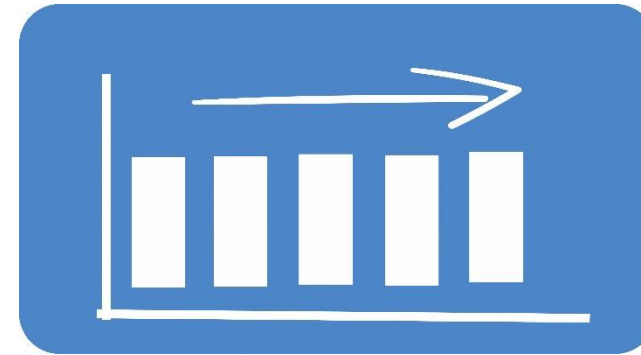

- Vidutinės mėnesio įmokos dydžio ir pajamų santykis (DSTI) – ne daugiau kaip 40 %
- Kredito sutarties trukmė – terminas neribojamas
- Tvarios pajamos – vertinamos ne mažiau kaip paskutinių 4 mėnesių pajamos kreditų be užstato atveju ir ne mažiau kaip 6 mėnesių pajamos Būsto kreditų atveju
- Gera kredito istorija

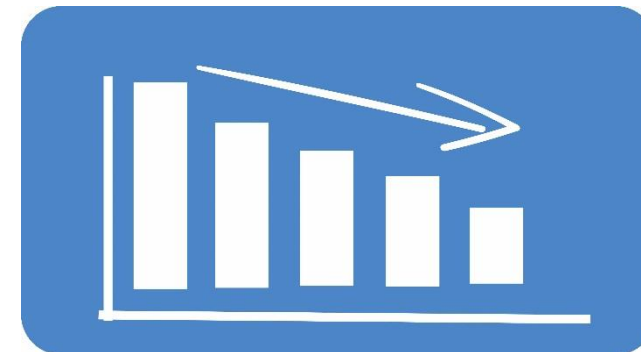

KREDITŲ GRAŽINIMO YPATUMAI

- **Anuitetas** - tai paskolos gražinimo skaičiavimo metodas, kai gražinama paskolos dalis ir palūkanos paskaičiuojamos taip, kad kiekvieno mėnesio įmokos būtų vienodos, kol paskola bus visiškai išpirkta.

- **Linijinis** - tai paskolos gražinimo skaičiavimo metodas, kai gražinama paskolos dalis nekinta visą paskolos laikotarpį, o palūkanos kiekvieną mėnesį skaičiuojamos nuo likusios paskolos sumos, todėl kredito įmokos nuosekliai mažėja.

KURIS METODAS GERESNIS?

ANUITETAS

- didesnė paskolos suma
- vienodos įmokos kiekvieną mėnesį
- brangesnis metodas

Anuitetinis metodas				
Paskolos suma	200,000			
Kredito laikotarpis metais	10			
Kredito laikotarpis mėn.	120			
Metinė palūkanos norma	3%			
Laikotarpis mėn.	Paskolos likutis	Kredito dengimas	Palūkanos	Viso mokėjimas
1	198.569	1.431	500	1.931
2	197.134	1.435	496	1.931
3	195.696	1.438	493	1.931
117	5.765	1.912	19	1.931
118	3.848	1.917	14	1.931
119	1.926	1.922	10	1.931
120	0	1.926	5	1.931
Viso:		200.000	31.746	231.746

LINIJINIS

- mažesnė paskolos suma
- mažėjančios įmokos kiekvieną mėnesį
- pigesnis metodas

Linijinis metodas				
Paskolos suma	200,000			
Kredito laikotarpis metais	10			
Kredito laikotarpis mėn.	120			
Metinė palūkanos norma	3.00%			
Laikotarpis mėn.	Paskolos likutis	Kredito dengimas	Palūkanos	Viso mokėjimas
1	198.333	1.667	500	2.167
2	196.667	1.667	496	2.163
3	195.000	1.667	492	2.158
117	5.000	1.667	17	1.683
118	3.333	1.667	13	1.679
119	1.667	1.667	8	1.675
120	0	1.667	4	1.671
Viso:		200.000	30.250	230.250

KINTAMOS KREDITŲ PALŪKANOS

Palūkanų marža fiksuojama visam paskolos laikotarpiui;

Sutarties sudarymo metu kintamų palūkanų norma mažesnė nei fiksuotų;

Palūkanų norma peržiūrima kas 3, 6, 12 mėnesių;

Sunku nuspėti, kas nutiks su palūkanų kintamąja (EURIBOR ir t.t.) dalimi per ilgą sutarties laikotarpį;

Palūkanų keitimo dieną yra galimybė nemokamai padengti kreditą ar jo dalį anksčiau laiko.

FIKSUOTOS KREDITŲ PALŪKANOS

Palūkanų norma nustatoma 5-10 metų terminui arba visam sutarties laikotarpiui;

Kredito mokėjimai visą palūkanų fiksavimo laikotarpį išlieka tokie patys arba mažėja.

Sutarties sudarymo metu fiksuotų palūkanų norma didesnė nei kintamų;

Sunku nuspėti, kokia situacija bus rinkoje pasibaigus palūkanų fiksavimo laikotarpiui ir kokias naujas sąlygas pasiūlys finansuotojas.

- Rekomenduojama skolintis ta valiuta, kuria gaunamos pajamos;
- Noras pasiskolinti kita valiuta gali apriboti galimybę gauti kreditą;
- Skolinantis kita valiuta, rekomenduojama valiutos riziką apsidrausti

- Pagrindinis paskolos kainą nulemiantis aspektas – metinės palūkanos, galinčios siekti nuo kelių iki keliasdešimties procentų, tačiau:
  - Paskolos davėjai, siekdami sumažinti palūkanas, gerokai padidina sutarties sudarymo, tarpininkavimo ar administravimo mokesčius. Šie mokesčiai į palūkanas nebūna įskaičiuoti;
  - Už mažų metinių palūkanų gali slėptis papildomi mokesčiai, kurie išaugina Bendrą kredito kainą;
  - Tikrąją kliento sumokamą sumą už paimtą kreditą parodo Bendra kliento sumokama suma bei Bendra kredito kainos metinė norma (BKKMN). Kuo šie dydžiai mažesni, tuo klientui paskola pigesnė.

BŪSTO PASKOLOS IR PASKOLOS SU NEKILNOJAMOJO TURTO ĮKEITIMU „ATOSTOGOS“

- Nutrūksta kliento santuoka;
- Miršta kliento sutuoktinis;
- Klientas ar jo sutuoktinis tampa bedarbiu;
- Klientas pripažįstamas nedarbingu ar iš dalies darbingu;
- Klientui atliekant privalomąją pradinę karo tarnybą (įmokų mokėjimas atidedamas privalomosios pradinės karo tarnybos laikotarpiu) – galioja tik Būsto kreditui;

BŪSTO PASKOLOS IR PASKOLOS SU NT ĮKEITIMU SUTARTIES NUTRAUKIMAS

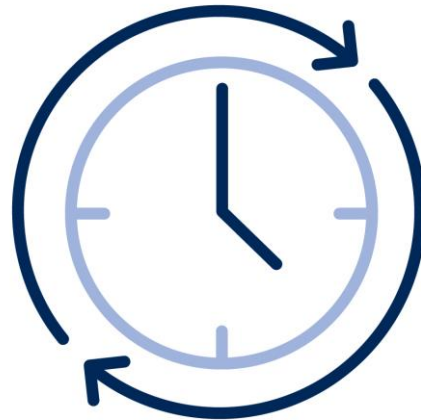

- Ne mažiau kaip 2 kartus kliento informavimas apie įsipareigojimų nevykdymą;
- Klientas prisiimtų įsipareigojimų nevykdo ilgiau kaip 90 d. ir per duotą papildomą 30 d. laikotarpį įsipareigojimams įvykdyti to nepadaro

VARTOJIMO KREDITO SUTARTIES NUTRAUKIMAS

- Klientas rašytiniu pranešimu informuojamas apie įsipareigojimų nevykdymą;
- Įsipareigojimai nevykdomi ilgiau kaip 1 mėn. ir jo suma ne mažesnė kaip 10 % nuo negražintos kredito sumos arba įsipareigojimai nevykdomi ilgiau kaip 3 mėn. iš eilės;
- Pradelsti įsipareigojimai nebuvo padengti per 2 savaites nuo papildomo rašytinio pranešimo įteikimo klientui.

- Ramiai apsvarstykite, ar tikrai reikia skolintis;
- Jei pinigai reikalingi pramogoms, būtiniausioms išlaidoms ar kitų kreditų dengimui - tikėtina, jog artimiausiu metu reikės dar skolintis. Gal reikėtų apsvarstyti kitas alternatyvas?;
- Visada stenkitės skolintis maksimaliai trumpam laikotarpiui – taip sutaupysite bei sumažinsite riziką dėl nenumatytų įvykių (darbo praradimas, skolintis papildomai, pokyčiai ekonomikoje ir t. t.);
- Prieš priimdami sprendimą skolintis, atlikite namų darbus – palyginkite keletą pasiūlymų, nepatingėkite suskaičiuoti, kas kiek iš tikrųjų kainuoja;
- Skirkite laiko perskaityti kredito sutartį ir, jei kažkas neaišku - drąsiai klauskite

- Gerai apgalvokite ką darytumėte susidūrę su finansiniais sunkumais;
- Rekomenduojama visada turėti santaupų, kurios jums leistų bent 6 mėnesius tinkamai vykdyti įsipareigojimus padengti būtinąsias išlaidas;
- Atsiradus finansiniams sunkumams, nieko nelaukdami drąsiai eikite kalbėtis su paskolos davėju;
- Saugokite savo kredito istoriją – gera kredito istorija gali leisti skolintis pigiau ir greičiau.

Jūsų klausimai